

Vartotojai pasiklydo karšto vandens tiekimo labirintuose:
Ar yra išėjimas?

Rimantas Zabarauskas, Nacionalinė vartotojų federacija

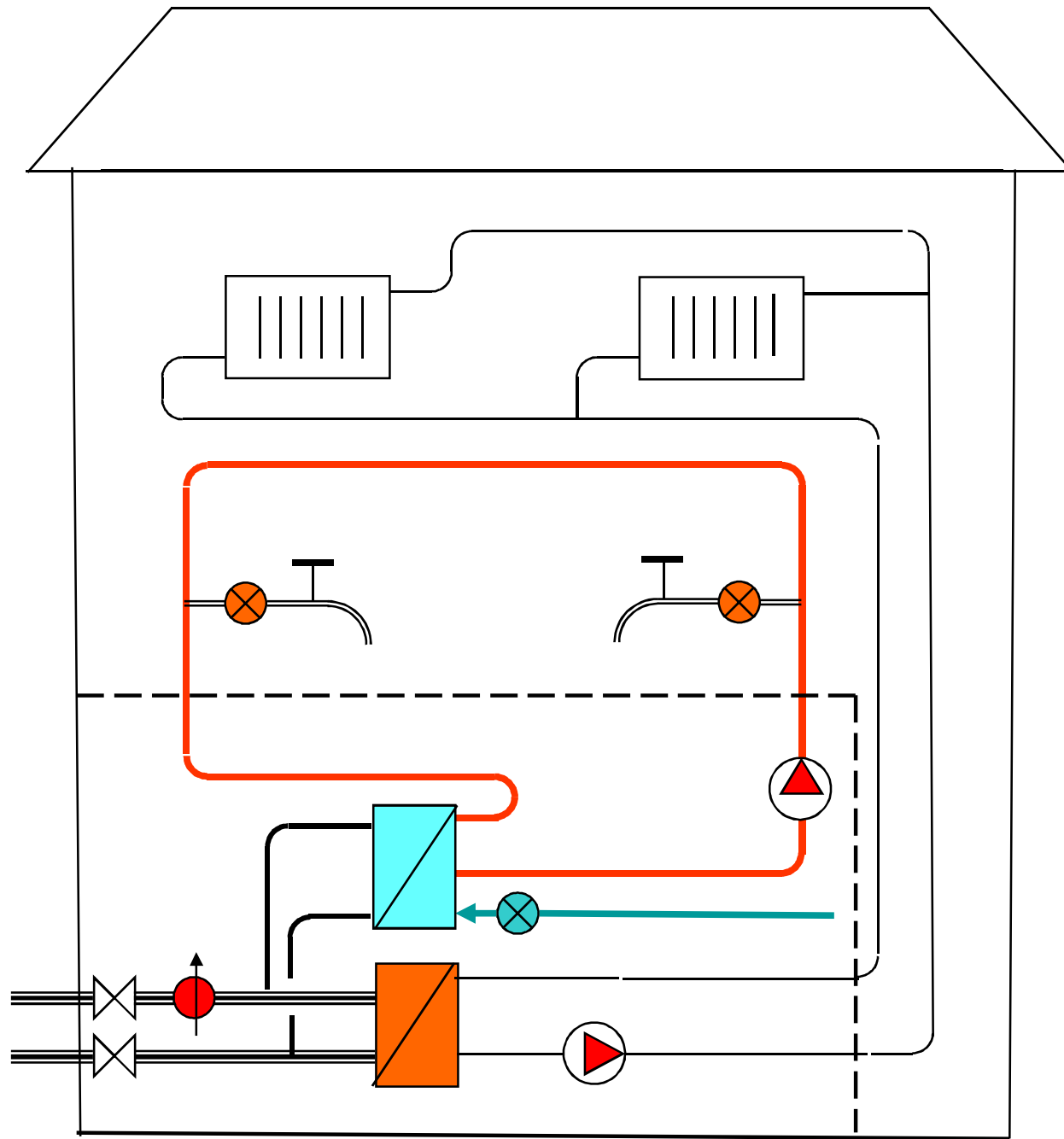
Vilnius, 2009 m spalio 25 d.

Karšto vandens tiekimas daugiabučiuose namuose – tradicinis supratimas

- Karštą vandenį (KV) tiekia (= pristato ir parduoda) šilumos tiekėjas
- Buto savininkui parduoto KV kiekis nustatomas pagal jo bute įrengtą KV skaitiklį (skaitiklius)
- Šilumos tiekėjas savo lėšomis vartotojo bute įrengia ir prižiūri KV skaitiklius
- KV parduodamas kaina, nustatyta pagal Valstybinės kainų ir energetikos veiklos kontrolės komisijos patvirtintą metodiką
- *Per eilę metų šioje schemoje išryškėjo problemos ...*

Tradicioninis supratimas: palaipsniui išryškėjo problemos ...

- KV skaitikliai buvo įrengiami pilnai ar dalinai už butų savininkų lėšas, kadangi šios sąnaudos nebuvo įkalkuliuojamos į šilumos/KV kainas
- Neleistinai ilgą laiką buvo netikrinami KV skaitikliai (privaloma kas 4 metai), ko pasekoje daugelio jų rodmenys yra nepatikimi
- Kai kurie butų savininkai “racionalizavo” savo KV skaitiklius, kad jie rodytų mažesnę suvartojimą. Tačiau šiluma išdalijama taip, kad už dėl jų kaltės neapskaitytą šilumą solidarai sumoka visi gyventojai
- Šilumos tiekėjai nuolat fiksuodavo didelį neatitikimą (apie 30%) tarp suvartoto KV kiekio, nustatyto pagal butuose įrengtus KV skaitiklius ir šilumos punkte įrengtą šalto vandens skaitiklį prieš KV ruošimo šilumokaitį
- Šilumos tiekėjas susidariusius “techninius nuostolius” perkeldavo į šilumos kainą, šildymui suvartotą šilumą (žiema), KV temperatūros palaikymui suvartotą šilumą (vasara)
- Šilumos tiekėjas ėmė vengti KV tiekėjo pareigų. Pagaliau KV tiekėjas “kažkur pasislėpė”

4 problemos sprendimo variantai

- 1) KV ruošimo įrenginiai (šilumos punktas) yra šilumos tiekėjo nuosavybė. Šilumos tiekėjas ruošia ir tiekia KV
- 2) KV ruošimo įrenginiai (šilumos punktas) yra šilumos tiekėjo nuosavybė. Šilumos tiekėjas subkontraktuoja kitą firmą ruošti ir tiekti KV
- 3) KV ruošimo įrenginiai (šilumos punktas) yra gyventojų bendroji dalinė nuosavybė. Gyventojai sudaro sutartį su KV tiekėju dėl KV ruošimo ir tiekimo gyventojų įrenginiais. KV tiekėju gali būti licenciją turinti firma, t.sk. ir šilumos tiekėjas
- 4) KV ruošimo įrenginiai (šilumos punktas) yra gyventojų bendroji dalinė nuosavybė. Gyventojai patys ruošia KV savo įrenginiais. KV tiekimo, KV tiekėjo, KV pardavimo, KV kainos nėra

KV ruošimo įrenginiai yra šilumos tiekėjo nuosavybė

1) ir 2) variantų ypatybės

- 1) variante nereikalingas atskiras šilumos skaitiklis prieš KV ruošimo šilumokaitį. Šilumos tiekėjas balansuoja tikrąjį šilumos suvartojimą KV ruošimui X kWh/m³ su standartine norma 51 kWh/m³, perkeldamas skirtumą į šildymą (žiema) ar cirkuliacinę šilumą (vasara)
- 2) variante atskiras šilumos skaitiklis reikalingas, kadangi reikia atskirti šilumos tiekėjo ir KV tiekėjo sąnaudas. Tai pabrangina KV kainą, lyginant su 1) variantu
- Atsiskaitomaisiais prietaisais yra KV skaitikliai butuose. KV tiekėjas juos įrengia, prižiūri ir organizuoja periodinę patikrą
- KV kainoje įtrauktos ne tik sąnaudos šilumai ir šaltam vandeniui, bet ir darbuotojų atlyginimams, amortizacijai ir normatyvinis pelnas
- KV kainą tenka reguliuoti, kadangi šiais atvejais turime KV tiekimo monopolį – šilumos tiekėją. Reikia VKEKK įsikišimo – KV rinka neveikia

KV ruošimo įrenginiai yra gyventojų nuosavybė

3) varianto ypatybės

- Reikalinga sutartis tarp gyventojų atstovo (bendrijos, jungtinės sutarties įgalioto asmens, administratoriaus) ir KV tiekėjo. Svarbiausias sutarties punktas – KV kaina
- Reikalingas atskiras šilumos skaitiklis prieš KV ruošimo įrenginius, kadangi reikia atskirti KV tiekėjo šilumos sąnaudas KV ruošimui
- Atsiskaitomaisiais prietaisais yra KV skaitikliai butuose. KV tiekėjas juos įrengia, prižiūri ir organizuoja periodinę patikrą
- KV kaina nereguliuojama, o yra sutartinė ! VKEKK metodikos jai netaikomos
- KV tiekėjas į KV kainą įtrauks ne tik sąnaudas šilumai ir šaltam vandeniui, bet ir darbuotojų atlyginimams, amortizacijai ir numatys maksimaliai įmanomą pelną

KV ruošimo įrenginiai yra gyventojų nuosavybė

4) varianto ypatybės

- KV tiekimo ir KV tiekėjo nėra
- KV neparduodamas, jo kainos nėra
- Reikia paskirstyti gyventojų apmokėjimui KV ruošimui vien tik suvartotą šilumą ir šaltą vandenį. Jokių kitų sąnaudų KV ruošimui nėra !
- Gyventojai atsiskaito už KV suvartojimą pagal butuose įrengtus KV skaitiklius. Juos gyventojai įrengia savo lėšomis. Skaitiklių priežiūrai ir patikros organizavimui gyventojai sudaro sutartį su atskira firma, tas paslaugas gali teikti ir šilumos arba šalto vandens tiekėjas.

Apibendriname ...

- Situacija kai šilumos punktas su KV ruošimo įrenginiais priklauso šilumos tiekėjui neatitinka CK 4.82 str. 1 dalies. Todėl su laiku tokie šilumos punktai bus gyventojams perduodami arba bus jų išperkami už nedidelę kainą ir 1) variantas palaipsniui išnyks. Šiandien jis labai paplitęs
- 2) variantas greičiausiai niekur nepasitaikė praktikoje dėl nepakankamos motyvacijos verslui (reguliuojamos kainos ir su tuo susiję neapibrėžtumai, būtinybė atskirti KV tiekėjo perkamą šilumą atskiru skaitikliu)
- 3) variantas yra vien teorinis ir neturi praktinių galimybių
- 4) variantas yra geriausias gyventojams dėl savo paprastumo ir mažiausių sąnaudų. Jam priklauso ateitis

4) variantas – į ką atkreipti dėmesį ?

- Reikalingas tam tikras namo organizuotumo/savivaldos lygis. Negalima įgyvendinti, esant visai pasyviems gyventojams. Deja, tokia situacija tipiška
- KV skaitiklių įrengimą, jų priežiūrą ir patikrą organizuoja patys gyventojai. Šią paslaugą jiems gali teikti šilumos/šalto vandens tiekėjas. Už skaitiklius atsako gyventojai ! .... ši nuostata šiandien neįprasta
- Kad kontroliuoti ar KV skaitikliai tvarkingi ir ar netenka kam nors mokėti už kaimynus, reikia pasirinkti gerą šilumos išdalijimo butų savininkams metodą. Kai kurie VKEKK rekomenduojami metodai turi esminių trūkumų
- Nuotolinio nuskaitymo (distanciniai) KV skaitikliai, taip pat atskiras šilumos skaitiklis prieš KV ruošimo šilumokaitį – nereikalinga prabanga !